

159

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

★

Spre centrul Pămîntului

EDITATA DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICA

BORIS FRADKIN

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

★

Spre centrul Pămîntului

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VII — Nr. 159 — Iulie 1961

Un scriitor care va fi imediat îndrăgit

E o bucurie pentru mine prilejul de a-l prezenta pe Boris Zaharovici Fradkin cititorilor Colecției.

În momentul în care am început să citesc „Prizonierii beznei de foc" cunoșteam în linii mari conținutul acestei lucrări, dar nu bănuiam cîtuși de puțin puternicul „șoc" emoțional pe care avea să-l producă asupră-mi. Întrucît sînt un cititor obișnuit, nu mă îndoiesc că aceeași copleșitoare impresie o va produce și altora.

Subliniind valoarea acestui roman, nu voi insista asupra marii fantezii desfășurate de autor în povestirea călătoriei prin centrul Pămîntului. (În comparație cu ea, aventurile profesorului Otto Lidenbrock, eroul lui Jules Verne, par de domeniul basmului fermecător, dar naiv.)

Ceea ce cred că e cu totul remarcabil la Boris Fradkin ține de talentul său de a împleti o uimitoare acțiune anticipativă cu dramatica dezvăluire a sufletului omenesc.

Din întîmplare, înainte de a parcurge paginile „Prizonierilor beznei de foc", am citit romanul „Adolescentul" scris de F. M. Dostoievski, acest mare maestru al literaturii „psihologice". Confruntarea acestor două scrieri, oricît ar fi ea de ciudată, mi se pare totuși semnificativă.

Desigur, metoda narațiunii folosită în două lucrări aparținînd unor genuri atît de diferite trebuie să fie și ea diferită. Ceea ce însă mi se pare tulburător e că în comparație cu „eroii" titanului Dostoievski, eroii lui Fradkin nu s-au dezumflat ca niște plăsmuiri artificiale, ci au rămas vii, continuîndu-și zguduitoarea lor existență.

Personajele lui Dostoievski sînt profund emoționante, dar forța celor mai multe dintre ele este „negativă", regimul proprietății individuale abătîndu-le de la făgașul unei adevărate umanități. Eroii lui Fradkin însă — ca de altfel toți eroii autentici ai literaturii sovietice — dau dovadă de o energie a sentimentelor tot atît de intensă, dar de sarcină inversă: pozitivă. Ceea ce este minunat în romanul lui Fradkin e că te face să simți eroismul atît de concret!

În „Prizonierii beznei de foc", tema științifico-fantastică e perfect îngemănată cu aceea psihologică-morală. Nu numai că ambele teme sînt conduse cu aceeași măiestrie, dar fiecare parcă o lămurește pe cealaltă. Și acest raport nu este întîmplător, ci tot atît de necesar ca unda care însoțește o particulă elementară. Paradoxalele atitudini ale lui Vadim și Biront sînt tot atît de surprinzătoare, dar explicabile ca și comportările paradoxale ale profundelor geosfere.

*

Boris Zaharovici Fradkin s-a născut în anul 1917 în orașul Celeabinsk din Ural. În 1932 a absolvit școala medie de 7 ani. Pînă la 1937 a lucrat ca montor electrician la Uzina de tractoare din Celeabinsk, în secția de turnătorie. În 1937, după ce a absolvit cursurile complete ale școlii medii a tineretului muncitoresc (fără a întrerupe munca în producție), a intrat la Institutul de aviație din Rîbinsk, iar apoi a trecut la Institutul tehnologic de aviație din Moscova. A terminat acest institut în anul 1941. De atunci a lucrat în diferite raioane ale U.R.S.S. ca proiectant și apoi ca proiectant principal. A călătorit mult, a cunoscut mulți oameni și multe orașe.

În anul 1953 a trecut în munca didactică la Școala medie tehnică de construcții de mașini din Perm, unde lucrează și astăzi, împletind activitatea pedagogică cu cea literară.

„Am început să scriu în 1950 — ne mărturisește Boris Fradkin —, la început despre oamenii din uzina în care lucrasem, iar mai tîrziu, după ce am venit în legătură cu tineretul, am abordat teme științifico-fantastice atît de necesare educării viitorilor creatori ai tehnicii."

Prima lui lucrare a fost publicată în 1950. Este povestirea „Cheia tubulară" *și în ea e vorba de un tînăr in-*

giner care, visînd lucruri mărețe și neglijînd amănuntul, provoacă pieirea celui mai bun prieten al său, aviator.

În 1951 a ieșit de sub tipar prima lui carte, care e o culegere de nuvele despre oamenii uzinei.

În genul științifico-fantastic a scris mai multe lucrări: „Povestea unui carnet de note" (despre aplicațiile ultrasunetului), „Taina asteroidului 117—03" (despre problema atracției universale), „La izvoarele nemuririi" (despre inima artificială și polimerii sintetici). „Lucrarea mea preferată și cea mai întinsă — ne comunică Boris Fradkin — este romanul «Calea spre stele», drumul spre vis, drumul de formare a unui viitor constructor și savant".

Cînd am citit prima oară biografia lui Boris Zaharovici mi s-a părut obișnuită. După ce am terminat romanul său, am parcurs din nou această biografie, și mi s-a părut extraordinară. De fapt, e și una, și alta: e biografia unui om sovietic care poate face minuni.

ADRIAN ROGOZ

BORIS FRADKIN

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

ECHIPAJUL NAVEI „P.V.-313":

Vadim Sergheevici Surkov, comandant
Piotr Afanasievici Mıheev, secund
Valentin Makarovici Biront, atomist
Nikolai Nikolaevici Dektearìov, geolog
Andrei Gavrilovici Ciurakov, mecanic
Pavel Dementievici Skoriupin, transmisionist

Б. З. ФРАДКИН
«Пленники пылающей бездны»
Editura C.C. al U.T.C.L.
„Molodaia gvardia" — 1959
(Subtitlurile aparțin redacției romîne)

—◇◇—

În romînește de TUDOR RADU și CEZAR RADU

PRIZONIERII BEZNEI DE FOC

PARTEA ÎNTÎI

În lumea flăcărilor și a pietrelor

1

— E timpul !

Vadim dădu hotărît la o parte ceașca de ceai și se ridică.

— Dar mai avem vreme, protestă Lena. Plecarea e hotărîtă abia pentru ora douăsprezece ; mai avem aproape o oră.

— Așa-i Vadim întotdeauna, nerăbdător, constată calm Andrei, care stătea lîngă fereastră. Ce le-a făcut astăzi mecanicilor ! Un minut nu i-a lăsat să stea.

— V-ați coalizat împotriva mea, zîmbi Vadim. Ocoli masa și o îmbrățișă pe Lena. Cum să nu fiu nerăbdător cînd plec într-o asemenea călătorie ? Lumea întreagă așteaptă primele explozii ale motorului de pe nava „PV—313" *. Andrei e un tip indiferent, dar tu, Lenușka, nu se poate să nu mă înțelegi.

Andrei tăcea privind pe fereastră în întunecimea nopții.

— Haidem, e timpul ! repetă Vadim.

...Electromobilul ieșise din oraș și aluneca fără zgomot pe șoseaua lată și pustie la acest ceas tîrziu. La volan era Lena. Conducea în direcția în care se vedeau

* „PV-313"— Inițialele PV provin de la cuvintele rusești Podzemnîi (subteran) și Vezdehod (vehicul pentru orice drum).

conturururile neclare ale munților și luminile platformei de plecare.

Pe ambele părți ale drumului se întindeau livezi de meri. Vîntul pătrundea prin fereastra coborîtă a cabinei, încărcat cu aroma fructelor pîrguite. Pe bolta întunecată a cerului licăreau stelele strălucitoare de august.

La un moment dat, drumul începu să urce pieptiș, pentru ca apoi, brusc, să coboare. Privirile tinerilor din electromobil îmbrățișară panorama terenului de plecare, o suprafață mare, pătrată, pe marginile căreia se înălțau construcțiile anexe și clădirea stației de transmisiuni. De aci porneau navele subterane care apăruseră abia cu șase ani în urmă și erau destinate pătrunderii verticale în adîncurile pămîntului. Numărul experiențelor efectuate se putea cunoaște după puțurile rămase în granit, ale căror guri erau acoperite cu beton. Pe suprafața întunecată a granitului se distingeau clar dopurile de culoare cenușiu-deschisă.

Razele proiectoarelor se încrucișau în centrul terenului, luminînd nava „PV—313". Aceasta se înălța ca un uriaș turn cilindric. Suprafața metalică lustruită strălucea atît de puternic, încît, coborînd din electromobil, Lena își acoperi ochii cu mîinile.

— Iată și mîndra noastră navă! Vadim rămase o clipă pe loc, admirînd-o.

Înălțimea navei era de 52 de metri, iar diametrul de 7,5 m. „PV—313" avea corpul alungit, îngustat în partea superioară, ca la astronave. Spre deosebire însă de rachetoplan, aici nu exista nici ampenaj principal, nici luminatoare, iar partea frontală era turtită, retezată și servea drept reazem.

Platforma părea pustie. Lîngă navă, Lena văzu o construcție masivă, asemănătoare unei macarale portuare, însă mult mai înaltă, așa încît „PV—313" încăpea ușor dedesubt. Era liftul care ridica oamenii și încărcătura în partea superioară a navei, adică la pupă. În vîrful acestui edificiu se afla o cabină acoperită cu o cupolă transparentă.

Lîngă lift, Vadim, Lena și Andrei se întîlniră cu inginerul de serviciu.

— Bună seara, îi salută acesta pe noii veniți.

— Este noapte de-acum, îl corectă Vadim. Au venit toți?

— Da.
— A venit și constructorul-șef ?
— Chiar acum a sosit.
— Perfect.

Vadim mai examină o dată nava cu privirea, se întoarse apoi spre soția lui, o luă de braț și intră împreună cu ea în lift.

Sus, în cabină, se adunaseră prietenii și rudele membrilor echipajului. Vadim se apropie de mama lui, o femeie căruntă, însă vioaie și plină de energie.

— Dar unde-i tata ? întrebă el.

— A fost chemat pe șantier. Eu am venit și fără dînsul. Sînt atîtea discuții pe tema călătoriei voastre. Lena, tu nu i-ai făcut nici o scenă ? Abia v-ați căsătorit și el pleacă.

— Parcă poți să-l reții, mamă ?

— Dar plec doar pentru două-trei zile, protestă Vadim.

Se îndreptă apoi spre constructorul-șef. Arkadi Semionovici Remizovski îl întîmpină cu o privire pătrunzătoare și cu un zîmbet abia schițat. Lîngă el se găsea geologul Dekteariov, un bărbat musculos, nu prea înalt.

— Uite și comandantul nostru. Peste un sfert de oră plecăm, spuse geologul.

— Totul e pregătit pentru start, adăugă constructorul-șef. Mașinile au fost verificate de două ori.

— Ba de trei ori, îl corectă Vadim. Le-am verificat și eu o dată.

Se apropiară și ceilalți membri ai echipajului : atomistul Biront, un bărbat înalt și slab ; Miheev, unul dintre cei mai vechi conducători de nave subterane ; transmisionistul Skoriupin și mecanicul Andrei Ciurakov.

— Gata, spuse Vadim întrerupînd discuția și făcu un semn inginerului de serviciu.

Acesta se apropie de masa de comandă și apăsă pe un buton. În turnurile din colțurile platformei de plecare se aprinseră lumini roșii de semnalizare și sirena începu să sune, anunțînd pornirea.

Vadim își îmbrățișă mama și o sărută pe obraz. Apoi o strînse îndelung la piept pe Lena.

— Vadim Sergheevici, spuse constructorul-șef strîngîndu-i energic mîna, nu uita : nici un fel de risc. Tre-

buie realizat întocmai programul experienței. La cel mai mic pericol, întoarceți-vă imediat.

— M-am abătut eu vreodată de la program? replică vesel Vadim.

— Drum bun.

— Mulțumesc, Arkadi Semionovici. O să ne întoarcem victorioși. Vom aduce cu noi o victorie adevărată, mare.

Echipajul coborî prin trapa deschisă a navei. Ultimul părăsi platforma Vadim. Înainte să dispară în corpul navei își mai privi o dată soția și mama și le făcu un semn cu mîna.

Trapa se închise. Se auzi motorul macaralei, și întreaga construcție metalică se dădu la o parte.

Cîteva minute nu se auzi nici un zgomot. Deodată, de sub navă, izbucniră flăcări. Începuse să funcționeze sfredelul termonuclear. Se auzi apoi un uruit asurzitor. Lena se crispă și-și acoperi urechile cu palmele.

Din injectorul motorului se ridică o coloană de praf pînă la o înălțime de aproximativ 800 de metri, iar acolo se transformă într-un nor întunecos, difuz. Nava se împlînta încet în pămînt, așa cum o bară încinsă pătrunde într-o bucată de ceară.

După cîteva secunde, limbile flăcărilor dispărură în pămînt. Coloana de praf care țîșnea din injector se coloră întîi în roșu-smeuriu, apoi în portocaliu, pentru ca în cele din urmă să ajungă de un alb orbitor și dreaptă ca o rază de lumină. Nu era mai puțin strălucitoare decît fluxul de gaz care iese din duzele rachetoplanului, cu singura deosebire că, în timp ce la navele cosmice raza de lumină cade pe Pămînt — luîndu-și parcă rămas bun de la el —, acum ea se topea în slăvi.

Proiectoarele fuseseră stinse; nu mai erau necesare. Era atît de multă lumină, încît se putea lesne citi. Din întuneric apărură lanțurile de munți și nu departe de platformă strălucea un lac. Norul de praf deveni argintiu, conturîndu-se puternic pe fondul întunecat al cerului de noapte. În pădure păsările se neliniștiră. Electromobilele singuratice care circulau pe șosea stinseră farurile.

În cabina liftului, doisprezece oameni și-au pus ochelari de protecție. Observau în tăcere cum nava dispare încet, în pămînt. Viteza ei nu era prea mare: numai

0,5 m/s. Lor însă li se părea că „PV—313" înaintează mult mai repede.

După două minute, corpul navei dispăru sub suprafaţa de granit a platformei.

Norul de praf începu să pălească, lumina se stinse.

Noaptea coborî din nou deasupra pădurii alarmate, deasupra munţilor. Cei care conduseseră echipajul coborîră cu liftul. În turnurile din colţurile platformei, semnalele roşii continuau să ardă. Ele preveneau asupra pericolului de a te apropia de gaura lăsată de navă. Sfredelul termonuclear făcuse ca granitul să devină radioactiv.

— Drum bun, Vadim, şopti Lena. Drum bun, dragul meu.

În drum spre casă, Lena conduse electromobilul cu viteza maximă. Prinşi în snopul de lumină al farurilor, pomii alergau parcă pe marginea şoselei înapoi.

Deodată apăru pe cer o fîşie îngustă şi dreaptă de foc, ce se avînta spre zenit. Lena frînă brusc maşina. Coborî ca să privească mai bine. Un uruit îndepărtat anunţa că încă un rachetoplan se avîntase spre depărtările cosmice.

Fîşia de foc se topise de mult printre stele, dar Lena continua să stea şi să asculte. I se părea că simte cum vibrează terenul sub picioarele ei, cum înaintează „PV—313" tot mai mult, în adîncurile Pămîntului.

2

Nava subterană cobora vertical. Automatele giroscopice asigurau menţinerea ei pe direcţia razei pămîntului. Viteza de înaintare creştea în calcare moi şi în rocile şistoase şi se reducea atunci cînd nava străbătea roci granitice, rămînînd în medie de 0,5 metri pe secundă.

Tromba de foc transforma într-un praf foarte fin straturile de materie care veneau în contact cu sfredelul. Printr-un sistem de tuburi aspiratoare, amplasate între căptuşeala interioară şi cea exterioară a corpului navei, praful era dirijat în camerele termonucleare de încălzire. Acolo, sub acţiunea unei temperaturi înalte, era transformat în aburi şi apoi evacuat cu o viteză mare prin

niște duze. Principiul de funcționare al camerelor de încălzire nu se deosebea cu nimic de principiul de funcționare al camerelor de ardere de la primele motoare reactive.

De pe pereții puțului lăsat în urmă de navă se rostogoleau bolovani uriași de granit, porneau avalanșe de pietre și nisip. Ele erau însă oprite în cădere de presiunea puternică a jetului de gaze, se topeau și formau un fel de dop continuu, care astupa complet drumul parcurs de „PV—313".

Motorul se găsea la partea de sus a navei, la coada ei. Mai jos erau instalația de forță cu surse de alimentare termonucleare și întreaga instalație de conducere automată. Sintetizatorii, adică instalațiile complexe pentru obținerea artificială a apei și a oxigenului, erau amplasați într-o secție cu un volum mai mic. Materia primă nu lipsea. Sintetizatorii puteau prelucra orice fel de rocă culeasă direct de pe sfredel. Lîngă secția sintetizatorilor se afla secția cu rezerve de concentrate alimentare pentru șase luni. Ea asigura hrana echipajului în cazul unei opriri neprevăzute în adîncurile Pămîntului. Nu-i chiar atît de simplu să vii în ajutorul unei nave subterane naufragiate, pe care, între altele, era greu s-o găsești în masivul nemărginit de granit.

Cabinele — în total patru — erau amplasate după magazie, fiind așezate una deasupra celeilalte. Pereții, podeaua și tavanul erau căptușiți cu un strat gros și moale de nailon. Pereții de culoare albastru-deschis, aproape argintie, dădeau încăperilor un aspect plăcut și intim. Cabina de sus era folosită ca sală de odihnă. De-a lungul pereților atîrnau hamacuri comode, iar în mijloc erau o masă rotundă și șase fotolii ușoare, toate din masă plastică. Cele trei cabine inferioare nu se deosebeau prea mult una de cealaltă: aproape întregul spațiu al fiecăreia era ocupat de tabloul de comandă circular atîrnat de un cadru rotativ, între tavan și podea. De același cadru erau fixate și fotoliile adînci și moi ale observatorilor. Ele se puteau transforma după dorință în paturi. Acest dispozitiv suspendat asigura poziția invariabilă a tabloului de comandă atunci cînd nava se întorcea și cînd „susul" ajungea „jos".

Toate încăperile navei comunicau între ele printr-un sistem de trape care se închideau automat în caz de

nevoie. O scară metalică îngustă, fixată în perete, făcea legătura între încăperi.

Cabina de jos era destinată pentru comandantul și secundul navei. Deasupra lor, la tabloul de observație, lucrau geologul și atomistul, iar sus, transmisionistul și mecanicul.

Conducerea mașinii era în întregime automatizată. Sarcina secundului și a mecanicului consta în urmărirea aparatelor pentru a stabili din timp eventualele deranjamente ale mecanismelor, a opri nava și a o repune pe direcție.

Andrei trebuia să stea la tabloul de comandă, unde putea să vadă cum funcționează motorul, cum acționează sistemul de răcire a corpului navei, ce putere dezvoltă sfredelul și ce presiune suportă fiecare punct al învelișului. La cererea comandantului, el era gata în orice moment să conecteze cîmpul de protecție, să închidă trapele și să pornească în căutarea avariei.

Munca transmisionistului Skoriupin era cea mai puțin automatizată. El privea indicatoarele de reglaj, rotea cadranele gradate, varia diapazonul de frecvențe. Pînă acum, legătura cu suprafața pămîntului rămăsese cel mai slab punct în construcția navelor subterane, mai ales a acelora care plecau la adîncimi mari.

Minereurile magnetice, formațiile metalice native, rocile se ionizau datorită dezagregării radioactive și făceau imposibilă legătura prin radio. Nava subterană avea o instalație de ultrasunet. Acest sistem de comunicație era departe însă de a fi cel mai bun. Razele ultrasonice se dispersau, se reflectau de nenumărate ori în interiorul pămîntului. Captarea lor și, mai ales, separarea lor de alte oscilații ale terenului erau foarte dificile. O rețea întreagă de stații seismice, răspîndite pe întreaga suprafață a globului pămîntesc, asculta cu multă atenție semnalele din adîncimi. Era nevoie de o mare iscusință pentru ca să distingi, din noianul de cutremure, vocea slabă a unei nave subterane.

Dacă semnalele erau captate cu mare greutate de stațiile terestre, legătura în sens invers era și mai complicată. Cum să nimerești cu raza ultrasonică nestabilă un punct infim pierdut în adîncurile pămîntului? Acest lucru depindea foarte mult de o împrejurare fericită și de finețea auzului transmisionistului.

Nu întîmplător ajunsese tînărul Pavel Skoriupin, în vîrstă doar de nouăsprezece ani, printre membrii echipajului „PV—313". Fusese atras de tehnica ultrasonică încă de pe băncile școlii. Construise generatoare de înaltă frecvență, diferite aparate pentru demonstrarea proprietăților ultrasunetului, lucrări care îi aduseseră de pe atunci faimă. După terminarea școlii tehnice, Pașa fusese recomandat la Uzina de nave subterane ; aici a arătat el ce poate. De mai multe ori, în timpul călătoriilor experimentale, el a contribuit, cu arta sa de transmisionist, la corectarea cursului, venind din timp în ajutorul navei aflate în pericol. Pașa se dovedi a fi și inventator, perfecționînd, de mai multe ori, aparatura de transmisiuni.

Constructorul-șef îl îndrăgise pe Skoriupin. Aprecia pasiunea lui înflăcărată pentru tehnica ultrasonică și zîmbea gîndindu-se la setea de aventuri a tînărului. Fără nici o ezitare, Arkadi Semionovici îl numi pe Pașa transmisionist pe „PV—313" și insistă asupra acestei candidaturi la Academia de științe, unde vîrsta lui Pașa dădu naștere la discuții.

3

Orele se scurgeau încet. Nava se cufunda tot mai mult în adîncuri. Miheev și Vadim urmăreau atent indicațiile aparatelor.

Vadim conectă sistemul de comunicație internă.

— Nikolai Nikolaevici și Valentin Makarovici, cum vă simțiți ? întrebă el.

— Perfect, Vadim Sergheevici, răspunse Dekteariov, geologul. Cu voia dumitale, m-aș duce să moțăi un pic.

— Ca la dumneata acasă. Planifică-ți vremea cum dorești. Odihnește-te și dumneata, Valentin Makarovici.

— Eu sînt aici ca să lucrez, și nu să dorm, răsună în difuzor vocea tăioasă, iritată, a lui Biront.

Vadim zîmbi și-l privi pe secund. Și acesta zîmbea.

— Vom rămîne sub pămînt aproape trei zile, îi aminti Vadim atomistului.

Dekteariov se ridică, se întinse, căscă prelung și apoi începu să urce agale scara metalică. Biront se uită în

urma lui încruntat. I se părea că treptele se vor rupe sub greutatea geologului. El rămase lîngă aparate. Era pentru prima oară într-o călătorie subterană. Prietenii lui îl știau ca pe un om deosebit de comod, ca pe un savant de cabinet. Este adevărat că Valentin Makarovici Biront nu era un teoretician pe care să nu-l intereseze dacă teoriile lui au sau nu vreo valoare în practică. El avea legături multilaterale cu institutele de cercetări, cu proiectanții centralelor electrice termonucleare, cu uzinele. Dar aceasta mai mult prin corespondență sau prin convorbiri la videofon. Valentin Makarovici prefera societatea unicului său ajutor mut, instalația electronică de calcul, care-i servea și drept masă de scris. Aparatul executa precis și fără greș calculele cele mai complicate, fără să-și exprime îndoielile sau să facă observații. Savantul atomist trăia în lumea rapoartelor matematice. El avea o contribuție originală în teoria relativității și în mecanica cuantică. Adevărata celebritate i-a adus-o însă așa-numita teorie a „suprarăcirii materiei".

Se știe că dacă o materie oarecare este supusă comprimării, o dată cu presiunea crește și temperatura ei.

— Numai pînă la anumite limite, protesta Biront. O creștere în continuare a presiunii provoacă procesul invers, de scădere a temperaturii. De ce ? Foarte simplu. Pe de o parte presiunea face ca atomii să circule mai repede, iar corpul se încălzește. Pe de altă parte însă, prin apropierea atomilor, aceștia se înghesuie prea mult unul într-altul. Există un moment în care moleculele, atomii, electronii și neutronii se vor opri. Dar ce înseamnă imobilitatea particulelor ? Frig. O temperatură joasă, inimaginabil de joasă, necunoscută.

— Un moment, permiteți ! se indignau oponenții teoriei suprarăcirii. În ce se transformă atunci energia presiunii ? Pînă acum ea se transforma în căldură, dar la dumneata se transformă în frig, adică în nimic. Va să zică dispare ?

— Fleacuri, spunea Valentin Makarovici, ridicînd din umeri. A vorbit cineva de dispariția energiei ? Ea va căpăta pur și simplu o formă nouă, pe care noi nu o cunoaștem.

Dar care va fi această formă nu puteau spune nici Biront și nici ajutorul său electronic. Savantul emise doar presupunerea că va avea loc o dezagregare a ma-

teriei care nu va semăna cu o explozie termonucleară obișnuită.

— Unde poate exista asemenea dezagregare în natură ? era întrebat.

— În centrul oricărei stele, oricît ar fi ea de incandescentă la suprafață. Poate și în centrul planetelor, al Pămîntului, de pildă.

Pînă acum nu existase posibilitatea verificării acestei ipoteze. Iată însă că la locuința lui Biront se ivi un oaspe neobișnuit, Remizovski Arkadi Semionovici. Bineînțeles că Biront auzise foarte multe despre vestitul constructor de nave subterane, însă nu-l cunoștea personal. Dacă această vizită îl uimi, explicarea scopului ei îl dezorientă.

— Eu să plec sub pămînt ? strigă înveselit Valentin Makarovici. Dar dumneata ai înnebunit, dragul meu ? Eu vreau să mai trăiesc.

— Să trăiți și să lucrați, îl corectă Arkadi Semionovici. Sînteți doar savant.

— Da, desigur, savant. Dar numai teoretician.

— Teoria rămîne un cuvînt mort dacă nu poate fi întărită de fapte, de observații. De unde intenționați să le căpătați ?

— Deocamdată nu știu.

— Există o singură metodă de verificare a teoriei dumneavoastră asupra suprarăcirii.

— Care este metoda ? întrebă Biront.

— Să vă apropiați de centrul Pămîntului.

— Oho ! Și îmi asigurați o adîncime mare de coborîre ?

— 40 de kilometri.

Hotărît lucru, acest om bine legat și cumpănit, cu o figură îngustă, de nepătruns, îi plăcea lui Valentin Makarovici. Cu un ton semiglumeț, constructorul-șef aduse argumente împotriva cărora Biront nu găsi nimic de zis. Era clar că Remizovski se gîndise la toate din timp, prevăzuse totul.

— Sînteți atît de preocupat de teoria mea cu privire la suprarăcire ? (Biront voia să aibă ultimul cuvînt în acest duel verbal.) S-ar putea crede că dumneavoastră ați construit acest „PV—313" numai pentru ca eu să mă pot plimba cu el.

— Da, Valentin Makarovici, răspunse Remizovski. Fără cercetarea preliminară a marilor adîncimi, nici gînd să le învingem. Cine poate spune ce procese intraatomice îi vor întîmpina pe exploratori ? Eu am urmărit cu atenție cercetările dumneavoastră teoretice și m-au captivat. Pentru construirea unei nave subterane nu-i de loc indiferent la ce temperatură vor trebui să funcționeze mecanismele : la minus 1 000 de grade sau la plus 10 000. De aceea teoria suprarăcirii este primul punct din programul de experimentări al navei „PV—313".

— Dar ce voi putea eu lămuri la o adîncime de 40 kilometri ?

— Ceea ce se petrece, să zicem, pînă la o adîncime de 100 de kilometri.

— Doar atît ?

— Aceasta într-o primă etapă, Valentin Makarovici. Apoi, liniștiți, vom putea coborî pînă la 100. Veți „examina" atunci adîncimea de 200 de kilometri. Și așa mai departe, pînă cînd vom ajunge în centrul Pămîntului.

— Da ? Hm... Sînteți un om prevăzător. Dar nu cred că eu sînt candidatul cel mai potrivit.

— Spuneți-mi un alt om care să fie convins de existența suprarăcirii cum sînteți dumneavoastră, Valentin Makarovici.

Și Remizovski obținu acordul atomistului. Tentația fusese prea mare...

Abia apucă însă Biront să închidă trapa navei în urma sa, că și începu să-i pară rău. Acum încerca foarte stăruitor să se obișnuiască cu noua situație, pentru ca să se poată concentra asupra indicațiilor furnizate de aparate. Savantul asculta zgomotul sfredelului și pe acela al motorului, înghețînd la gîndul că unul sau altul s-ar putea defecta și că nava nu s-ar mai putea întoarce la suprafață. Examina pereții, care nu i se păreau prea siguri. Oare nu vor fi striviți de vreo prăbușire neașteptată ?

Valentin Makarovici privea distrat ecranul locatorului, un disc mare din centrul tabloului de comandă. Avea impresia înșelătoare că prin deschiderea circulară se vede cum se dau la o parte rocile sub presiunea navei. Dinspre centrul ecranului către marginile lui pluteau mase granitice de culoare cenușiu-deschis, dense și brăzdate de crăpături. Cînd și cînd, locul granitului îl

luau brusc formațiile de marmură sau cristalele strălucitoare de cuarț. Biront se descurca anevoie în varietatea structurilor cristaline. El nu vedea altceva decît o îmbinare neobișnuită de culori, un mozaic minunat de piatră.

Stătu astfel la tabloul de comandă pînă cînd oboseala învinse interesul față de mediul înconjurător. Cronometrul atomic arăta ora patru și jumătate. Sus, la suprafață, se luminează de zi. Aici, cabina e plină de strălucirile neclare ale ecranului, de licăririle becurilor de semnalizare și de oscilarea multicolorelor ace indicatoare de pe cadranele mate. Ar fi putut aprinde iluminarea centrală, însă ar fi îngreunat astfel urmărirea aparatelor.

Savantul hotărî că mai trebuie să se și odihnească, și o porni după Dekteariov. Scara formată din scoabe fixate în perete îl indignă. Nici în copilărie nu-i plăcuse să se urce prin pomi și să se cocoțeze pe acoperișuri. Iar acum trebuie să se cațăre pe peretele ăsta! Valentin Makarovici examină plafonul cabinei și-l găsi cam înalt. Ce să-i faci? Dacă lift nu-i, trebuie s-o facă pe pompierul, și gata!

Pipăind cu piciorul fiecare scoabă, Valentin Makarovici ajunse pînă aproape de trapă, cînd, deodată, talpa piciorului alunecă și rămase agățat în mîini. Și, deoarece mîinile lui nu știuseră niciodată ce-i gimnastica la trapez, corpul lung și slab se balansă de cîteva ori, iar apoi... ateriză pe podea.

Fibrele de nailon amortizară oarecum lovitura. Frecîndu-și coapsa lovită, blestemînd construcția „absurdă" a navei, Biront rămase un moment pe loc și apoi o porni din nou.

Nimeri întîi în cabina mecanicului. Andrei observă zîmbind cum apare din trapă figura prelungă a profesorului, cu părul roșcat, răvășit. Uitîndu-se acru la mecanic, Valentin Makarovici continuă voinicește ascensiunea.

Dekteariov și Skoriupin dormeau în hamacuri. Biront, pornit să găsească cusururi, examină atent patul care-i fusese rezervat. Albeața cearșafurilor și a pernei, precum și pătura ușoară îl satisfăcură însă pe deplin. Se dezbrăcase și era gata de culcare, cînd, deodată, simți că podeaua îi fuge de sub picioare. Pereții cabinei în-

cepură să se clatine, sfredelul și motorul tăcură ; șocuri puternice, însoțite de o serie de bubuituri ca de tun, zgîlțîiră nava.

— Catastrofă ! ! !

Dekteariov și Skoriupin săriră ca arși din paturi.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Nikolai Nikolaevici.

— Cădem ! Ne prăbușim !...

Dekteariov se ridică într-un cot, ascultă și bolborosi : „Du-te la naiba !". Apoi, trăgînd pătura peste el, se întoarse cu fața la perete. Imediat însă se ridică din nou și se așeză în hamac.

— Scuză-mă, Valentin Makarovici, spuse el. Am uitat complet că dumneata ești pentru prima oară într-o navă subterană. Nu cădem, ci zburăm. Mașina a nimerit într-o pungă de gaze cu o adîncime de aproximativ 300 de metri. Nu trebuie să te neliniștești ; totul e prevăzut. Avem motoare de frînare. Aha, simți ?

Căderea încetase. Urmase șocul ușor al ciocnirii cu roca. În locul exploziilor se auzea zgomotul surd, cunoscut, al sfredelului în funcțiune.

Skoriupin își înăbuși o exclamație de ușurare. Și el trăia pentru prima oară o asemenea cădere.

4

Valentin Makarovici se întinse în hamacul comod și adormi imediat. Trăise atît de intens în ultima noapte — plecarea de acasă, desperarea mută a soției, agitația în așteptarea plecării, cufundarea în pămînt —, încît nu visă nimic.

După șase ore deschise ochii, simțindu-se odihnit. Întoarcerea la realitate nu-l bucură însă. Ascultă atent. Deși pereții erau prevăzuți cu amortizori fonici, totuși zgomotele provocate de sfredel și motor pătrundeau în cabină. Ele aminteau sunetul pe care-l face apa cînd fierbe.

Profesorul oftă și începu să se îmbrace. Geologul continua să doarmă în hamacul vecin. Sforăia atît de tare, încît Valentin Makarovici se strîmbă supărat. Skoriupin nu era în cabină.

Biront era obişnuit să facă baie în fiecare dimineaţă. În navele subterane nu exista baie, iar pentru spălat trebuia să urci la unul dintre etajele superioare. Savantul preferă să coboare fără să se spele, ceea ce îi strică definitiv dispoziţia.

Mecanicul şi transmisionistul şedeau la locurile lor. Completau jurnalele de bord, notînd comportarea aparaturii.

— Bună dimineaţa, îi salută morocănos Biront.

— Bună... Numai că sus e acum ziua-n amiaza mare, îi răspunse zîmbind Andrei. Cum aţi dormit ?

— Mulţumesc, destul de bine

Pipăind atent treptele, Valentin Makarovici cobori în cabina lui şi o examină ca şi cum ar fi nimerit acolo pentru prima oară. Pe ecran se vedea strălucirea granitului. Linii roşii, albastre, negre şi portocalii tăiau cadranele mate, dreptunghiulare.

„PV-313" străbătea al optsprezecelea kilometru, iar temperatura rocilor se ridicase la 370 de grade.

Valentin Makarovici se zbîrli şi privi chiorîş la dispozitivul pentru măsurarea temperaturii interioare: arăta 25 de grade. Straniu... Şi lui i se părea că în cabină e foarte cald. Atenţia savantului se îndreptă către ionizatori. În materia prin care înainta nava subterană creştea dezagregarea radioactivă naturală. Nici măcar el însuşi nu observă cînd ajunse în fotoliul din faţa tabloului de comandă.

Trecu o jumătate de oră, poate un ceas şi el continua să facă observaţii. Apoi simţi că-i e foame şi-şi aminti că nu mîncase încă nimic. Acasă îşi lua dejunul imediat după baie. Ce-or fi mîncînd ei aici, în cutia asta metalică ? Sau pentru două zile, pînă la întoarcerea pe Pămînt, sînt prevăzute „răbdări prăjite" ?

Uită însă imediat de foame şi continuă observaţiile. După o jumătate de oră constată că se auzeau nişte bubuituri. Veneau parcă de undeva, foarte de departe, ca nişte tunete.

Savantul îşi frecă nervos mîinile, sprîncenele i se înălţară, iar fruntea i se încreţi. Corpul navei vibra abia sensibil. Brusc, Biront îşi imagină clar stratul de optsprezece kilometri de granit de deasupra. Cum poate „PV-313" — cutia asta de conserve — să se măsoare cu

această teribilă carapace? Doar în scoarța pămîntului au loc deplasări continue, cutremure.

— Cutremure!

Uitase de ele în discuția cu Remizovski. Nava subterană riscă să fie în imediata apropiere a epicentrului, a izvorului de explozii al căror ecou îndepărtat mătură orașe întregi, schimbă relieful ținuturilor. A fost o nebunie din partea lui să pornească în călătoria asta blestemată. El, care-i obișnuit cu liniștea cabinetului, cum să se concentreze asupra muncii de cercetare cînd împrejur sînt atîtea pericole?

Nemaiputînd suporta, Biront coborî în cabina secundului.

— Ce vi s-a întîmplat, Valentin Makarovici? întrebă uimit Miheev, privind figura răvășită a savantului.

— Exploziile astea, bolborosi atomistul, pot distruge nava.

— Aveți o părere proastă despre nava noastră, îl îmbărbătă zîmbind Miheev. Chiar dacă am fi în epicentru, tot n-ar fi nici o primejdie. Iar exploziile pe care le auziți se datoresc unor focare de mare adîncime; pînă la ele mai sînt vreo două-trei sute de kilometri. Sarcina noastră este mai modestă: trebuie să coborîm doar 40 de kilometri și să trecem bariera de adîncime.

5

Bariera de adîncime...

Termenul apăruse relativ de curînd, deși savanții bănuiau existența acestei granițe originale între geosfere, mult înainte ca vreo navă subterană să străbată, cu ajutorul unei freze mecanice obișnuite și al unui șurub fără sfîrșit *, primul kilometru de granit.

Sfredelul termonuclear înlocui apoi freza mecanică,

* *Șurub fără sfîrșit* sau *fără fine* — tijă filetată, fără deplasări în lungul axei sale; prin rotire, provoacă deplasarea unei piese care se îmbină cu filetul ei.

iar în locul șurubului fără sfîrșit veni motorul cu reacție. Cu toate acestea, în ultimii 30 de ani nu se reușise o coborîre mai adîncă de 40 de kilometri. Aci se termina litosfera, zona rocilor tari, cristaline. Mai departe începea astenosfera *, unde, sub acțiunea presiunii crescînde și a căldurii interioare a Pămîntului, rocile sînt prefăcute în materie plastică.

Nava subterană înainta în limitele litosferei, așa cum un sfredel se răsucește în metal ; lăsa în urma ei o gaură și nu suporta aproape de loc presiunea pereților acesteia.

În zona materiei plastice incandescente domnea legea lui Pascal **. Presiunea mereu crescîndă amenința să strivească nava ca pe o coajă de ou. Folosirea alfametalelor suprarezistente permisese apropierea de barieră, însă nu și trecerea ei. Constructorii înțeleseseră că era necesară o schimbare radicală a navei, o soluție principial nouă a problemei.

Cercetările au durat 30 de ani și au fost conduse de constructorul-șef al Uzinei de nave subterane, Remizovski. Ulterior a luat parte la cercetări și tînărul și talentatul inginer Vadim Surkov. Ideea cîmpului de protecție magnetoplasmic *** aparținea lui Vadim.

„PV-313" pornise în primul raid experimental.

Turnul de oțel care respira foc își croia drum încet, oprindu-se din cînd în cînd. El cobora strict pe verticală.

Vadim urmărea aparatele, scria unele observații în jurnal și aștepta. Aștepta momentul în care automatele vor conecta cîmpul de protecție. Fluxurile nucleelor de

---

* *Astenosferă.* — Geosferă, caracterizată printr-o anumită stare plastică a materiei (noțiune științifică-fantastică).

** *Legea lui Pascal* — o presiune aplicată în orice punct al unui fluid într-un spațiu închis este transmisă în mod egal în toată masa acelui fluid. Această presiune se exercită perpendicular pe suprafața recipientului care conține fluidul. Așadar, nava „PV-313" dacă n-ar fi fost protejată de cîmpul magnetoplastic, ar fi trebuit să suporte în fiecare punct al suprafeței presiunea existentă în toată masa plastică incandescentă înconjurătoare.

*** Cîmp magnetoplasmic — cîmp electromagnetic protector format din plasmă (noț. fant.).

hidrogen vor porni din reactor și vor forma plasma magnetică. Forța ei centrifugă va fi atît de mare, încît va proteja învelișul navei de presiunea astenosferei.

Trebuia să mai aștepte însă mult timp. Nava abia trecuse de kilometrul 18, iar bariera de adîncime se află dincolo de kilometrul 35.

— Lucrați liniștit, îi spuse Vadim lui Biront. Totul o să decurgă în ordine, chiar dacă va trebui să învingem nu o barieră de adîncime, ci zece.

Și imediat, uitînd de prezența savantului, continuă să înregistreze înfrigurat indicațiile aparatelor.

Valentin Makarovici simți înciudat că roșește. În timp ce el se chinuia cu spaima lui neîntemeiată, secundul și comandantul navei continuau să lucreze. Ei nu închideau ochii, uitînd de mîncare, de odihnă...

— Priviți ce frumos! exclamă Miheev.

În jurul navei parcă se iveau zorii zilei.

Pe ecranul vișiniu-închis apar benzi luminoase. Ai impresia că granitul se sparge, iar în crăpăturile lungi și adînci se văd frînturi de cer senin. Deasupra crăpăturilor flutură niște benzi galbene de ceață. Dungile luminoase se apropie. Te aștepți ca, dintr-un moment în altul, nava să pătrundă într-un luminiș însorit.

Însă, deodată, lumina se stinge și ecranul este din nou acoperit de masivul granitic de o culoare cărămiziu-murdară.

— Rezultatul ionizării..., bolborosi Biront, parcă înviat. Nemaipomenit!

Brusc pe ecran apare o strălucire albă. Luat pe neașteptate, savantul se apucă cu amîndouă mîinile de speteaza fotoliului în care stă secundul. Nava parcă ar atîrna în gol. Sînt undele sclipitoare ale suprafețelor de cristal, desigur solide (sfredelul continuă să funcționeze la puterea maximă), dar în același timp uimitor de străvezii.

Și în această transparență răsar fire aurii subțiri — cînd ici, cînd colo, din ce în ce mai multe. Atîrnă ca niște crengi de salcie plîngătoare sau se îndreaptă în sus parcă ar fi electrizate; se încîlcesc, formînd obstacole în fața navei, amenințînd să o învăluie, să o facă prizonieră.

— „Părul Berenicii" *..., șoptește Miheev.

— Berenicii ? întreabă mașinal Valentin Makarovici, fără să-și poată lua ochii de la priveliștea neobișnuită.

— Fiica împăratului din Kirene, continuă Miheev cu glas scăzut, adresîndu-se mai curînd lui însuși decît lui Biront. Dacă ar fi să credem în legende, a fost o fată de o frumusețe rară. Se zice că un păr minunat ca al ei nici nu mai avusese vreodată o femeie, și nici nu va mai avea vreuna. Secundul oftează încet și adaugă indiferent : Cristal de seghenit. La adîncimi mari e deosebit de pur. Sub acțiunea dezagregării radioactive devine fosforescent, iar firele de lumină sînt incluziuni de rutil. **

— Mda-a, oftează și atomistul, care pentru o secundă își imaginase pe fiica împăratului din Kirene. Părul îi ajungea pînă la picioare, rămînînd ca o trenă în urmă.

În strălucirea transparentă de pe ecran apar nori portocalii și pete cenușii. Apoi ecranul devine negru. În locul zilei vine o noapte de basm. Nava traversează acum roci metamorfice *** cu un conținut mare de hematit ****...

— La naiba !

Miheev întinse înfrigurat mîna către tabloul de comandă și apăsă pe un buton verde. Tromba electrică creată de nava subterană se stinse. Coborîtă brusc, liniștea îl asurzi pe Biront.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă Vadim ridicînd capul.

— Uitați-vă la minunea asta !

Printre undele negre ce se rostogoleau, înflorea un imens trandafir de piatră. Parcă se ridica din fundul unui ocean. Era atît de mare, încît nava ar fi putut sta ușor

* *Părul Berenicii* — constelație a cerului boreal, lipsită de stele strălucitoare ; cuprinde o aglomerație de aștri vizibili cu ochiul liber, ceea ce l-a făcut pe Miheev să asemene imaginea observată pe ecran cu această constelație. *(n. t.)*

** *Rutil.* Mineral, reprezentînd una dintre cele trei stări naturale ale bioxidului de titan (TiO_2). Celelalte două stări în care se găsește în natură bioxidul de titan sînt anamazul și bruchitul. Rutilul conține 60% titan. *(n. r.)*

*** *Rocă metamorfică* — rocă formată prin transformarea chimică sau fizică (prin căldură și presiune) a rocilor magmatice (adică eruptive) sau, mai ales, a celor sedimentare *(n. r.)*

**** *Hematit* — minereu, oxid de fier *(n. r.)*

pe una dintre petalele lui. Uriașa floare a fost cuprinsă în întregime pe ecran doar cu cîmpul vizual maxim al locatorului.

În jurul pistilului, petalele erau de un roșu închis, iar spre margini deveneau treptat negre și luceau stins.

— Dar ce, n-ai mai văzut niciodată cristale cu luciu metalic ? se minună Vadim. Nu te recunosc, Piotr Afanasievici ! Auzi, dumneata, să oprești mașina !

Miheev apăsă pe un buton roșu și nava subterană porni direct spre centrul trandafirului, distrugînd petalele lui de piatră.

Biront se uita curios la secund. Surkov era indiferent la tot ceea ce-l înconjura, dar secundul — care văzuse atît de multe în viața lui — exprima totuși o admirație naivă, aproape coplărească. Și pentru ce ? Pentru niște roci moarte !

Dintre toți membrii echipajului, numai Valentin Makarovici nu știa că Miheev mai are o pasiune : pictura. O îndrăgise în primele călătorii subterane, cînd în fața ochilor i se deschisese o lume cu adevărat fantastică, plină de strălucirea cuarțului și a peșterilor de diamante. Străbătuse straturi de jasp, traversase rîuri subterane fosforescente. Adesea, în urma navei rămîneau tunele croite prin aur pur. Lui Piotr Afanasievici i se tăia respirația de admirație, cînd nava pătrundea într-o aglomerare fantastică de cristale de beriliu, cristale transparente ca un văl de ceață într-o zi cu zăpușeală și totuși colorate într-o mulțime de nuanțe de galben și roz. În adîncuri se ascundeau adevărate „tufe" de turmalină, care-și înălțau crengile roșii-portocalii de conifere printre strălucirile mate ale micii topite.

Nici un caleidoscop n-ar putea reproduce acea împletire de culori pe care o vedea Piotr Afanasievici ; o privea cu altfel de ochi decît cei din jurul său. Și atunci lua pensula de pictor în mînă.

Secundul ar fi putut să iasă la pensie — trecuse de mult de cincizeci de ani —, dar amîna mereu acest moment, neputîndu-se hotărî să se despartă de lumea subterană. Cînd află de călătoria de probă a navei „PV-313",

se prezentă singur la Remizovski și ceru să fie înscris pe lista echipajului.

Stîncile negre de pe ecran dispăruseră. În marea roz de granit apărură niște ghețari, unii colorați într-un vioriu mat, alții în vioriu strălucitor ca oglinda.

— Ametist! izbucni Miheev. Cîndva se vor construi orașe întregi din el. Închipuiți-vă, palate și locuințe ornamentate cu ametist!

Vadim dădu gînditor din cap și se ridică.

— Ești un romantic de nelecuit, Piotr Afanasievici, spuse el. Te mai poți oare concentra cînd auzi asemenea exclamații? Nu sînt de compătimit, Valentin Makarovici?

Biront desfăcu brațele într-un gest de resemnare: „Ce să-i faci?"

Vadim se uită la ceas.

— Știți, eu am cam flămînzit. Acum, deasupra noastră oamenii prînzesc.

Și atomistul „își aduse aminte" că-i e foame.

În jurul mesei se adună întregul echipaj. Îl sculară și pe Dekteariov. Acesta coborî acru din hamac; nu se săturase încă de somn. Goli în tăcere cutia de conserve cu concentrate de carne și se ridică să caute, cu niște ochi cîrpiți de somn, o nouă jertfă pentru pofta lui de mîncare abia stîrnită. Skoriupin, care îndeplinea și funcția de bufetier, îi întinse o cutie cu concentrat de fructe.

Biront își privea colegul cu repros. Comportarea geologului la masă i se părea necuviincioasă. În schimb, lui Andrei îi plăcea Dekteariov.

Geologul apăruse în uzină cam cu o lună înainte ca „PV-313" să fie coborît de pe platforma de montaj și începuse să lucreze în cadrul atelierului de încercare a aparaturii principale. Îmbrăcat în salopetă, Nikolai Nikolaevici dispărea zile întregi în sectorul de asamblare a navei, cerînd lămuriri montorilor, tehnologilor și mecanicilor. Se băga în toate amănuntele tehnice, ceea ce lui, ca geolog, nu i se cerea de loc.

Cînd veni rîndul instalării aparatelor de cercetări geologice, savantul își suflecă mînecile. Deși ca lucrător

mai mult încurca decît ajuta, tineretul saluta întotdeauna cu bucurie apariția simpaticului profesor, veșnic dornic de vorbă. Nikolai Nikolaevici putea să vorbească la fel de pasionat despre chestiuni științifice sau despre dragoste și să dea sfaturi în orice problemă de viață. Cucerea tineretul cu forța lui fizică neobișnuită : cu mîinile goale făcea un arc dintr-o bară de oțel de 15—20 de milimetri diametru.

Acum membrii echipajului admirau și pofta de mîncare a lui Dekteariov, echivalentă cu cea a unei brigăzi de montori.

— La ce adîncime sîntem ? întrebă Nikolai Nikolaevici fără să se adreseze cuiva anume.

— Am trecut de kilometrul 19, răspunse Andrei.

— Aha, cretă...

Cînd Biront văzu că Dekteariov se îndreaptă din nou spre hamac, se înecă de indignare. Înainte de a se fi ridicat ceilalți de la masă, se și auzea respirația zgomotoasă a geologului.

6

Se împlinea o zi de cînd porniseră și Vadim nu reușise încă să ațipească măcar un minut. Nici secundul nu dormise. Amîndoi stătuseră lîngă tabloul de comandă, urmărind tăcuți cum se aprindeau și se stingeau lămpile semnalizatoare.

Se cufundau încet: 28 de kilometri adîncime, 31... 34... 36... Granitul era din ce în ce mai fierbinte, se strîngea din ce în ce mai compact în jurul navei subterane.

Uneori, ceasuri întregi, nava înainta printr-o zonă de dezagregare radioactivă puternică, prin depuneri de radiu și plumb în stare pură.

Nici temperatura și nici radiațiile nu-i mai sustrăgeau atenția lui Vadim. Acum urmărea doar indicii de presiune și constata că treptat compresiunea din zona sfredelului alunecă de-a lungul întregului corp al navei. Ma-

teria devenea plastică și nu mai era mult pînă cînd va putea strivi nava, așa cum adîncurile oceanelor strivesc submarinele. Dar cînd presiunea va ajunge la 30.000 de atmosfere, automatele vor conecta cîmpul de protecție. Acesta va fi momentul trecerii barierei de adîncime și pătrunderii în astenosferă.

Vadim nu se îndoia că automatele vor lucra perfect. Acțiunea de protecție a cîmpului fusese verificată nu numai prin calcule, dar și prin experiențe cibernetice. Cu toate acestea, nervii îi erau întinși ca niște corzi, în așteptarea momentului în care va începe să funcționeze instalația de formare a cîmpului. „PV-313" va fi primul care va trece peste acest Rubicon.

Mai repede, mai repede!

I se părea că timpul s-a oprit în loc.

Sus, pe pămînt, mii de oameni — ba nu, milioane — așteaptă semnalele navei subterane: bariera a fost trecută! Din acel moment va începe adevărata cucerire a adîncurilor terestre.

Lui Vadim i se pare că, în locul granitului incandescent vede pe ecran cabinetul constructorului-șef. El știe că nici Remizovski nu a închis ochii în această noapte. Cu mîinile la spate, cu capul în piept, el merge probabil dintr-un colț al camerei în celălalt, merge fără odihnă, ceas după ceas, așteptînd să sune telefonul.

Și constructorul-șef, și tînărul lui ajutor aveau un singur vis: realizarea unei nave subterane capabilă să ajungă în centrul pămîntului. Remizovski închinase acestui vis aproape 40 de ani de viață. Vadim Surkov, doar patru. Rezultatul muncii lor comune era „PV-313". Era greu de știut căruia dintre ei i se datora mai mult. Nici Vadim și nici Remizovski nu-și măsuraseră și nu-și cîntăriseră contribuția. Dacă exista ceva care să-l deosebească pe Vadim de constructorul-șef, aceasta era nerăbdarea, impetuozitatea.

Arkadi Semionovici lucra fără să se grăbească, cîntărind fiecare pas, verificînd calculul fiecărui șurub al mașinii. Obișnuia să se consulte cu alții. Căuta singur

argumente împotriva propriilor sale propuneri. Lozinca lui preferată era: „siguranța absolută!" Cea a lui Vadim: „cutezanța!"

Constructorul-șef îl enervase de multe ori pe Vadim cu încetineala lui. De fiecare dată însă, după ce se potolea, Vadim se convingea că dreptatea era de partea lui Remizovski.

Arkadi Semionovici putea să rămînă în cabinetul lui și să aștepte rezultatele încercărilor navei „PV-313". Nici în tinerețe nu luase parte la călătorii subterane. Vadim însă nu putea să aștepte și el se hotărî să conducă personal încercarea...

— Bazalt!

Exclamația lui Miheev îl smulse pe Vadim din gînduri. Ecranul devenise negru și brăzdat de un păienjeniș de crăpături incandescente.

— Bazalt, repetă Vadim. Și magmă topită. Mai sînt 15—20 de minute de mers pînă la astenosferă.

— Aparatura funcționează bine.

— Nici nu se putea altfel.

Foarte aproape se auzeau niște sunete înfundate. Răsunau continuu, acoperind zgomotul făcut de motor și de sfredel. Vibrațiile corpului navei erau mult mai sensibile. Traductorii seismografici indicau, prin salturile scurte ale firelor de culoare violet, distanța față de centrul exploziei: 309 km, 402, 370 ... Roca topită, comprimată, transmitea perfect undele sonore; de aceea se crease impresia că centrul exploziei nu era mai departe de 100 de metri. Acolo, în adîncuri, se petrecea acel ceva care dădea naștere cutremurelor de la suprafața pămîntului.

Epicentrele nu se găseau peste tot sub straturi de 3—4 kilometri grosime. Ele se formau și pe fundurile unor anumite căldări, ale căror margini se înălțau către malurile Oceanului Pacific, cuprindeau lanțurile insulelor Curile, Japonia, Indonezia. Aici vulcanii scuipau rîuri de foc și orașe întregi se transformau în ruine în urma cutremurelor.

7

Nikolai Nikolaevici se trezi brusc, de parcă l-ar fi zgîlțîit cineva de umăr. Se sculă, se așeză în hamac, ascultă și scoase exclamația lui preferată: „Ah! zanghezur-zanzibar!" Coborî aproape săltat și se îndreptă vioi spre cabina unde lucra Biront.

— Nu ne-am întors încă la suprafața pămîntului, constată sarcastic Valentin Makarovici. Puteți dormi liniștit mai departe.

— Nu, nu, ascultă! Dekteariov ridică un deget. A, ce urlă!

— Cine urlă?

— Astenosfera. Mamă, mamă! Ce primire o să ne facă! Îți poți închipui ce se alege de nava noastră dacă n-o să funcționeze cîmpul de protecție.

Valentin Makarovici nu dorea — chiar de loc — să-și imagineze asta. Îi aruncă geologului o privire furioasă și continuă să noteze indicațiile aparatelor în jurnalul de bord. Însă, după cele spuse de Dekteariov, degetele nu-l mai ascultau. Ce om îngrozitor! A venit aici numai pentru ca să-i strice lui pofta de lucru.

Nikolai Nikolaevici se așeză la tabloul de comandă. Ca o bună gospodină, îmbrățișă dintr-o privire cele patru aparate; apoi se uită pe ecran.

Bazalt nefelitic, constată el mulțumit, cu voce tare. Are un conținut mare de augit *. Deocamdată nimic nou. Să vedem ce-o fi mai încolo.

Zigzagurile de foc de pe ecran dispăruseră, pentru ca să reapară puțin îngroșate. Contururile lor ciudate aminteau cînd un fulger cu multe ramificații, cînd un ghem încîlcit de fire. Rîurile de magmă topită căutau să-și croiască drum prin rocă. Își întindeau tentaculele spre corpul navei, dar ea mergea înainte, în întîmpinarea focului, vrînd parcă să-și măsoare puterile cu el.

---

* *Augit* — mineral caracteristic anumitor roci eruptive ca: andezit, bazalt etc. *(n. r.)*

Dekteariov se întinse de-i trosniră umerii, îndoi brațele de la cot, căscă deschizînd o gură imensă, apoi scoase dintr-un sertar un stilou electric și jurnalul pentru observații.

— Bazalt nefelitic, repetă geologul citind ce scrisese. Bioxid de siliciu ... Ooooh ! căscă din nou. Bioxid de siliciu 51%.

— Îmi permit să vă amintesc, îl întrerupse Biront, că nu sînteți singur. Eu nu pot lucra dacă cineva vorbește tare lîngă mine.

— Aha ! Bine, bine...

Însă numai după cîteva minute Dekteariov uită și dădu din nou drumul la glas. Vorbea despre conținutul procentual al elementelor în rocă, își dicta lui însuși și scotea mugete de uimire : „Ah, zanghezur-zanzibar !"

Scrîșnind din dinți, Biront asculta monologurile nesfîrșite ale geologului, discuțiile lui aprinse cu un adversar imaginar în problema componenței rocilor, constatări ironice privitoare la faptul că n-ar fi de mirare ca în centrul pămîntului să nu se afle altceva decît apă chioară.

Atomistul răbdă o oră întreagă. Bolboroseala geologului îl enerva atît de tare, încît nici nu mai auzea zgomotul exploziilor îndepărtate. Savantul își desprinse privirea de pe aparate, intenționînd să protesteze. Strălucirea care acoperea întregul ecran îl făcu însă pe Biront să uite de toate. Lumina era atît de puternică, încît, la început, închise ochii. Apoi avu impresia că în mijlocul tabloului de comandă clocotea, într-un vas uriaș, miere incandescentă. Simțea parcă flăcările pe obraz.

— Ce e, ce-i asta ?

Nikolai Nikolaevici aruncă distrat o privire cu coada ochiului.

— Magmă obișnuită, explică el și se cufundă din nou în lucru.

Nava se clătină ușor, viteza ei crescu. Se aflau în mijlocul rocilor incandescente. „PV-313" se cufunda în lichidul fierbinte, așa cum se afundă batisfera în adîncurile oceanelor. Bubuitul din adîncuri deveni mai surd.

Sub aparatele ce controlau presiunea exercitată asupra corpului navei se aprinseră beculețe roșii. Trecu un ceas... încă unul...

Mașina continua să înainteze prin fluviul de foc, mai jos, tot mai jos...

Deodată se auzi o fluierătură înfundată și pe tabloul de comandă se aprinse încă un bec roșu. Automatul conectase cîmpul magnetoplasmic de protecție.

Degetele lui Vadim erau încleștate de brațele fotoliului. „PV-313" trecea bariera de adîncime și pătrundea în astenosferă !

Miheev stătea cu amîndouă mîinile pe claviatura de butoane. Era ca un pianist gata să ia primele acorduri și care aștepta doar să se liniștească sala. O simplă apăsare cu oricare deget și automatul îndeplinește imediat dorința secundului : oprește nava, o întoarce sau îi imprimă o viteză mai mare de înaintare.

Nici Miheev nu se simțea prea bine. Dacă nu intră în funcțiune cîmpul de protecție, puțin probabil să mai ajungă el să apese pe buton· Totul se va desfășura foarte repede.

Aparatele arătau o presiune de 30 500 de atmosfere.

— Kilometrul 41, spuse Vadim răgușit, făcînd un efort ca să-și miște buzele uscate. 41 de kilometri și 72 de metri, preciză el cu o voce ceva mai puternică. Sîntem în astenosferă. Auzi, Piotr Afanasievici ? În astenosferă !

Miheev își desprinse încet degetele de pe butoane, mîngîindu-și încheieturile amorțite. „Mi se pare că m-am cam speriat" — gîndi el. Făcuse o sută șapte călătorii (în afară de cursa școală) și niciodată nu simțise nici un fel de frică. Dar acum era încordat din cap pînă în picioare, înțepenit într-o așteptare chinuitoare.

— Mecanic, transmisionist... ce se-aude ? spuse Vadim în microfon.

— Totu-i în perfectă ordine, răspunse Ciurakov. Te felicit, Vadim.

— Mulţumesc. Transmisionist, pregăteşte-te pentru comunicare!

— Am înţeles!

Şi încă un zgomot se împleti în simfonia mecanismelor care funcţionau. Era un sunet jos, dar triumfător, de parcă ar fi vibrat coarda de bas, bine întinsă, a unui violoncel. Începuse să funcţioneze emiţătorul ultrasonic.

— Vadim Sergheevici, puteţi vorbi, spuse Skoriupin.

Vadim se aplecă deasupra microfonului.

— Vorbeşte nava „PV-313". Am trecut bariera de adîncime şi am pătruns în astenosferă. Sîntem la o adîncime de 41 de kilometri. Presiunea este de 30 500 de atmosfere. Temperatura mediului înconjurător — 1 900 de grade. Mecanismele funcţionează perfect.

Nici un cuvînt mai mult. Vadim nu voia să se întindă la vorbă, deşi îl cuprinsese o bucurie copilărească şi simţea nevoia să o împartă cu cineva.

— Nu l-aţi felicitat pe Arkadi Semionovici, îi reproşă cu o voce înceată Miheev. Trebuia felicitat întregul colectiv, trebuia să le mulţumim pentru asemenea navă!

— Adevărat, spuse Vadim, încercînd să continue transmisia. Dar transmisionistul trecuse deja pe recepţie.

(Continuare în numărul viitor)

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

• IUNIE 1961